

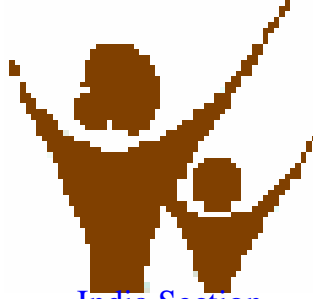
સંયુક્ત રાષ્ટ્રો
સુરક્ષા પરિષદ
ઠરાવ 1325

સ્વીકાર્યો ૩૧ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૦

UN Security Council Resolution 1325 (S/RES 1325)

Passed 31 October 2000

India Section

Women's International League for Peace and Freedom

Translated in Gujarati

Dr. Ila Pathak, MA, LLB, Ph.D.

Secretary, Ahmedabad Women's Action Group - AWAG

Translation Vetted by
Dr. B.M. Shukla, LL.M., Ph.D.

Retd. Director, School of Law,
Gujarat University, Ahmedabd - 380 009.

સંયુક્ત રાષ્ટ્રો (યુએન) ઠરાવ

(સુ / ઠરાવ / ૧૩૨૫)

૨૫ ઓગસ્ટ ૧૯૯૦નો ઠરાવ ૧૨૬૧ (૧૯૯૯), ૧૭ સપ્ટેમ્બર ૧૯૯૯નો ઠરાવ ૧૨૬૫ (૧૯૯૯), ૧૯ એપ્રિલ ૨૦૦૦નો ઠરાવ ૧૨૯૭ (૨૦૦૦), અને ૧૧ ઓગસ્ટ ૨૦૦૦ નો ઠરાવ ૧૩૧૪ (૨૦૦૦); તેમજ તેના પ્રમુખના સંબંધિત નિવેદનો ધ્યાનમાં લઈને, ઉપરાંત ૮ માર્ચ ૨૦૦૦ (સુ. પરિ. ૬૮૧૬)ના સંયુક્ત રાષ્ટ્રો (સં.રા., યુએન) ના નારી અધિકારો અને આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ દિન (આંતરરાષ્ટ્રીય નારી દિન) નાં ઉપલક્ષ્યમાં તેના પ્રમુખે પત્રકારોને ઉદ્દેશીને કરેલાં નિવેદનને ધ્યાનમાં લઈને,

બેઈજિંગ ઘોષણાપત્ર અને કાર્ય માટેનો મંચ (A /પર/૨૩૧)માં આપેલી કબૂલાતોને ધ્યાનમાં લઈને, તેમજ ૨૧મી સદી માટે "નારી ૨૦૦૦ : લૈંગિક સંબંધોમાં સમાનતા વિકાસ અને શાંતિ (A /S-૨૩/ AO/REV)" વિષયક સં.રા.ની સામાન્ય સભાની ત્રેવીસમી વિશેષ બેઠકમાં, અને તેમાંય સવિશેષપણે નારી અને સશસ્ત્ર સંઘર્ષો વિશેના અંતિમ દસ્તાવેજમાંની કબૂલાતોને ધ્યાનમાં લઈને,

સં.રા.ના ખતપત્રમાં જણાવાયેલા હેતુઓ અને સિધ્ધાંતોને, તેમજ તે ખતપત્ર અન્વયેની આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ અને સલામતી સંબંધી સુરક્ષા પરિષદની પ્રાથમિક જવાબદારીઓને લક્ષ્યમાં લઈને,

સશસ્ત્ર સંઘર્ષોની બિનલશ્કરી નાગરિકો પર, સવિશેષે કરીને ઘણીમોટી સંખ્યામાં સ્ત્રીઓ અને બાળકોની વિશાળ સંખ્યા પર, નિર્વાસિતો કે આંતરિક સ્થળાંતરિતો તરીકે માઠી અસર પડે છે; અને સંઘર્ષકારો તેમજ શસ્ત્રધારકો તેમને વધુને વધુ નિશાન બનાવતા જાય છે અને તેની કાયમની શાંતિ અને સમભાવ પર પરિણમતા આઘાતને ઓળખીને, તે વિશે નિસ્ખત વ્યક્ત કરીને.

સંઘર્ષ મીટાવવામાં અને રોકવામાં તથા શાંતિની સ્થાપનામાં સ્ત્રીઓની અગત્યની ભૂમિકા છે તેની પર પુનઃ ભાર મૂકીને, અને શાંતિ તેમજ સલામતી સ્થાપવામાં તેમજ જાળવવામાં તેમની સમાન ભાગીદારીની અગત્ય પર, અને સંઘર્ષ રોકવાની તેમજ નિવારવાની નિર્ણાયક પ્રક્રિયામાં તેમની ભૂમિકા વધારવાની આવશ્યકતા પર ભાર મૂકીને,

સંઘર્ષો દરમ્યાન અને તે પછી સ્ત્રીઓ અને કિશોરીઓના અધિકારોની રક્ષા કરતા આંતરરાષ્ટ્રીય માનવતાલક્ષી તેમજ માનવ અધિકારોને લગતા કાયદાનો પૂર્ણપણે અમલ કરાવવાની આવશ્યકતાને પુનઃ કબૂલ રાખીને,

બધાં રાષ્ટ્રો 'માઈન' (જમીનમાં દાટવામાં આવેલા સ્ફોટક ગોળાઓ) દૂર કરવાની તેમ જ 'માઈન' વિશે જાગૃતિ કરવાના કાર્યક્રમોમાં સ્ત્રીઓ અને કિશોરીઓની ખાસ જરૂરીયાતોને ધ્યાનમાં રાખે તે ખાતરી બધ્ધ કરવા,

શાંતિરક્ષણ પ્રક્રિયાઓમાં લૈંગિક સંબંધોનું દૃષ્ટિબિંદુ મુખ્ય વિચારધારામાં લઈ જવાની તાત્કાલિક આવશ્યકતાને ઓળખીને અને તે વિશે વીન્હોક ઘોષણાપત્રની અને વિવિધ દિશાની શાંતિ અનુમોદન પ્રક્રિયામાં લૈંગિક સંબંધોને મુખ્ય વિચારધારામાં મેળવવાની નામિબિયા કાર્ય યોજના (નામિબિયા પ્લાન ઓફ એક્શન)ની નોંધ લઈને,

વધુમાં, તેના પ્રમુખે સંઘર્ષની પરિસ્થિતિમાં સ્ત્રીઓ અને બાળકોની વિશિષ્ટ જરૂરિયાતો અને માનવ અધિકારો વિશે બધાં શાંતિ રક્ષક કર્મચારીઓની સવિશેષ તાલીમ વિશે પત્રકારો સમક્ષ કરેલા માર્ચ ૨૦૦૦ના નિવેદનમાં સમાયેલી ભલામણની અગત્યને પણ ઓળખીને,

સશસ્ત્ર સંઘર્ષના સ્ત્રીઓ અને કિશોરીઓ પર થતા આઘાતની સમજ, તેમનું અચુક રક્ષણ થાય તેવી અસરકારક સંસ્થાગત ગોઠવણ અને શાંતિ પ્રક્રિયામાં તેમની પૂર્ણપણે ભાગીદારી આંતરરાષ્ટ્રીય શાંતિ અને સલામતી જાળવવામાં અર્થપૂર્ણ રીતે પ્રદાન કરી શકે તેમ છે તે ઓળખીને,

સ્ત્રીઓ અને કિશોરીઓ પર સશસ્ત્ર સંઘર્ષની થતી અસરને લગતી આંકડાકીય માહિતી એકત્ર કરવાની આવશ્યકતાની નોંધ કરીને,

- (૧) સંઘર્ષ અવરોધવા, તેને રોકવા, કે નિવારણ કરવા બધી રાષ્ટ્રીય, પ્રાદેશિક અને આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થાઓમાં રચેલાં તંત્રોમાં સ્ત્રીઓનું વધુ પ્રતિનિધિત્વ ચોક્કસપણે થાય તે જોવા સભ્ય રાષ્ટ્રોને આગ્રહપૂર્વક વિનંતી કરે છે;
- (૨) સંઘર્ષ નિવારણ અને શાંતિ પ્રક્રિયામાં નિર્ણાયક કક્ષાઓએ સ્ત્રીઓની ભાગીદારી વધારવા માટેની મહામંત્રીની (સેક્રેટરી જનરલ) કાર્યયોજનાની રણનીતિ અમલી બનાવવા તેમને પ્રોત્સાહિત કરે છે;
- (૩) મહામંત્રી પોતાના ખાસ પ્રતિનિધિ તેમજ દૂત તરીકેની ફરજ નિભાવવા વધુ સ્ત્રીઓની નિમણૂક કરે તેવું તેમને સૂચવે છે અને તે માટે સભ્ય રાષ્ટ્રો નિયમિત રીતે અદ્યતન કરાતી નામાવલિમાં સભ્યોનાં નામો ઉમેરવા માટે મહામંત્રીને પહોંચાડે તેવી સભ્ય રાષ્ટ્રોને આગ્રહપૂર્વક વિનંતી કરે છે;
- (૪) સં.રા.ના ક્ષેત્રીય કાર્યો, વિશેષે કરીને લશ્કરી નિરીક્ષકોના, નાગરીક પોલીસદળના, માનવ અધિકારોના તેમજ માનવતાલક્ષી કાર્યોમાં સ્ત્રીઓની ભૂમિકા અને તેમનું પ્રદાન વિકસાવવા પ્રયત્નશીલ બને તેવી મહામંત્રીને વધુમાં આગ્રહપૂર્વક વિનંતી કરે છે;
- (૫) શાંતિરક્ષણની પ્રક્રિયાઓમાં લૈંગિક સંબંધોનું દૃષ્ટિબિંદુ સામેલ કરવાની તેની ઈચ્છા વ્યક્ત કરીને, જ્યાં સુયોગ્ય જણાય ત્યાં, ક્ષેત્રીય કાર્યોમાં લૈંગિક દૃષ્ટિબિંદુનું એક ઘટક તત્વ ઉમેરે તેવી મહામંત્રીને આગ્રહપૂર્વક વિનંતી કરે છે;
- (૬) સભ્ય રાષ્ટ્રોને સ્ત્રીઓના રક્ષણ, અધિકારો તેમજ ચોક્કસ જરૂરિયાતો અને સર્વ શાંતિ રક્ષણ તેમજ શાંતિ સંવર્ધનનાં કાર્યોમાં સ્ત્રીઓને સામેલ કરવાની અગત્ય માટે તાલીમ આપવા માર્ગદર્શિકા તેમજ સંસાધનો પૂરાં પાડવાની મહામંત્રીને વિનંતી કરે છે; અને આ ઘટક તત્વો

તેમજ એચઆઈવી / એઈડ્સ વિશે જાગૃતિ તાલીમને તેમની સેવામાં મૂકનારા લશ્કરી તેમજ નાગરિક પોલીસ દળને પૂર્વ તૈયારીમાં અપાતી રાષ્ટ્રીય તાલીમના કાર્યક્રમમાં સમાવવા સત્ય રાષ્ટ્રોને આમંત્રે છે; અને શાંતિ રક્ષણની પ્રક્રિયાનાં ગૂંથાયેલા સર્વ બિનલશ્કરી દળોને પણ આવી તાલીમ જરૂર મળે તેવી વ્યવસ્થા કરવાની મહામંત્રીને વધુમાં વિનંતી કરે છે;

(૭) યુનાઈટેડ નેશન્સ ફંડ ફોર વીમેન, યુનાઈટેડ નેશન્સ ચીલ્ડ્રન્સ ફંડ, અને યુનાઈટેડ નેશન્સના નિર્વાસિતો માટેના હાઈકમિશનરની કચેરી અને અન્ય પ્રસ્તુત ફંડો અને તંત્રો દ્વારા યોજાયેલા કાર્યક્રમો સહિત તદ્દુપરાંતના લૈંગિક સંબંધો વિશે સંવેદનશીલતાની તાલીમના પ્રયત્નોને સત્ય રાષ્ટ્રો મરજિયાતપણે આર્થિક, ટેકનીકલ અને વ્યવહારગત સમર્થન આપે તેવી તેમને આગ્રહપૂર્વક વિનંતી કરે છે;

(૮) (ક) પારસ્પારિક આપ-લે અને પુનઃનિવાસની પ્રક્રિયા દરમિયાન પુનર્વસન, પુનઃજોડાણ અને સંઘર્ષપશ્ચાત પુનઃ રચનામાં સ્ત્રીઓ અને કિશોરીઓની સવિશેષ આવશ્યકતાઓ;

(ખ) તે સ્થળે રહેતી સ્ત્રીઓની શાંતિ પહેલની પ્રક્રિયાઓ તેમજ સંઘર્ષ નિવારણ માટેની સ્થાનિક પ્રક્રિયાઓને સમર્થન આપે તેવાં અને શાંતિ કરારોના અમલના સઘળાં તંત્રમાં સ્ત્રીઓને સામેલ કરે તેવાં પગલાં;

(ગ) સ્ત્રીઓ અને કિશોરીઓનાં બંધારણ, ચૂંટણી પધ્ધતિ, પોલીસતંત્ર અને ન્યાયતંત્રને લગતા સ્ત્રીઓના માનવ અધિકારોનું રક્ષણ અને માન આગ્રહપૂર્વક જાળવવાનાં પગલાં ઈત્યાદિ બાબતો;

શાંતિ કરારોની વાટાઘાટો કે અમલમાં વ્યસ્ત સર્વ વ્યક્તિઓને લૈંગિક સંબંધોનું દૃષ્ટિબિંદુ અપનાવવા હાકલ કરે છે;

(૯) સશસ્ત્ર સંઘર્ષના સર્વ પક્ષકારોને નાગરિકો તરીકે સ્ત્રીઓ અને કિશોરીઓને લાગુ પડતા આંતરરાષ્ટ્રીય કાનૂનો, ખાસ કરીને ૧૯૪૯ની જીનીવા સમજૂતી અને ૧૯૭૭ના તેને લગતા વધારાના દસ્તાવેજ, ૧૯૫૧ની નિર્વસિત સમજૂતી અને તેને લગતા ૧૯૬૭ નો દસ્તાવેજ, ૧૯૭૯ની સ્ત્રીઓ પ્રત્યેના સર્વ પ્રકારના ભેદભાવ નિર્મૂલન સમજૂતી અને ૧૯૯૯ના તેને લગતા વૈકલ્પિક દસ્તાવેજ અને ૧૯૮૯ની સંયુક્ત રાષ્ટ્રોની બાળકોના અધિકારોને લગતી સમજૂતી અને ૨૫ મે ૨૦૦૦ના તેને લગતા વૈકલ્પિક દસ્તાવેજનો આદર કરવા અને આંતરરાષ્ટ્રીય ફોજદારી અદાલતના રોમ કાનૂનની જે તે જોગવાઈઓ પર સતત ધ્યાન દેવા હાકલ કરે છે;

(૧૦) લૈંગિક સંબંધ આધારિત હિંસા, વિશેષે કરીને બળાત્કાર તેમજ અન્ય પ્રકારના જાતીય દુરાચારના ઉપલક્ષ્યમાં, અને સશસ્ત્ર સંઘર્ષની પરિસ્થિતિઓમાં અન્ય પ્રકારની બધી હિંસા સામે; સ્ત્રીઓ અને કિશોરીઓને રક્ષણ આપવા સશસ્ત્ર સંઘર્ષનાં સર્વ પક્ષકારોને સવિશેષ પગલાં લેવા હાકલ કરે છે;

- (૧૧) જાતિવિનાશ , માનવતા વિરુદ્ધ ગુનાના આચરણ, યુદ્ધ દરમ્યાન સ્ત્રીઓ અને કિશોરીઓ વિરુદ્ધ જાતીય અને અન્ય હિંસાને લગતા ગુનાના આચરણ સહિત અપરાધો માટે જવાબદાર વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ કાનૂની કાર્યવાહી કરવી અને તેમની આવી વર્તણૂકની માફી બક્ષવાની પ્રથાનો અંત આણવાની સર્વ રાષ્ટ્રોની જવાબદારી પર ભાર મૂકે છે.
- (૧૨) નિર્વાસિતોની છાવણીઓ અને રહેઠાણોની નાગરિક અને માનવીય લાક્ષણિકતાનો આદર કરવા અને તેમાં વસેલી સ્ત્રીઓ અને કિશોરીઓની સવિશેષ જરૂરિયાતોને, ખાસ કરીને આવી જગ્યાઓના આયોજનના નકશામાં જ, ધ્યાનમાં લેવા સશસ્ત્ર સંઘર્ષના સર્વ પક્ષકારોને હાકલ કરે છે અને તેના ૧૯ નવેમ્બર, ૧૯૯૮ના ઠરાવ ૧૨૦૮ની અને ૧૯ એપ્રિલ, ૨૦૦૦ના ઠરાવ ૧૨૯૬ની તેમને યાદ આપે છે;
- (૧૩) નિ:શસ્ત્રીકરણ, સેનાનું વિસર્જન અને લોકોના એકીકરણના આયોજનમાં સંકળાયેલા સર્વને યુદ્ધનિવૃત્ત પુરુષો અને સ્ત્રીઓની જુદી જુદી જરૂરિયાતોને ધ્યાનમાં લેવા અને તેમના આશ્રિતોની જરૂરિયાતો ખ્યાલમાં રાખવા પ્રોત્સાહિત કરે છે;
- (૧૪) જ્યારે સંયુક્ત રાષ્ટ્રોના ખપત્રના અનુચ્છેદ ૪૧ પ્રમાણે પગલાં લેવાય ત્યારે; નાગરિક વસ્તી, અને તેમાં પણ સુયોગ્ય માનવીય અપવાદ કરીને સ્ત્રીઓ અને કિશોરીઓની સવિશેષ જરૂરિયાતો લક્ષ્યમાં રાખીને નાગરિક વસ્તી પર પડનાર શક્ય અસરો પર વિચારણા કરવાની તૈયારી રાખવા પર ભાર મૂકે છે;
- (૧૫) સુરક્ષા પરિષદ તેના કાર્યક્રમોમાં સ્થાનિક તેમજ આંતરરાષ્ટ્રીય સ્ત્રીઓનાં જૂથો સાથે પરામર્શ કરવો જરૂરી લાગે તો તેમ કરીને લૈંગિક સંબંધો અંગે વિચારણા પર અને સ્ત્રીઓના અધિકારો પર, ખાત્રીપૂર્વક ધ્યાન આપશે તેવી પોતાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરે છે;
- (૧૬) સશસ્ત્ર સંઘર્ષના સ્ત્રીઓ તેમજ કિશોરીઓ પર પડતા પ્રભાવ શાંતિ સંવર્ધનમાં સ્ત્રીઓની ભૂમિકા તેમજ શાંતિ પ્રક્રિયાઓમાં તેમજ સંઘર્ષ નિવારણમાં લૈંગિક સંબંધોના પાસાંનો અભ્યાસ કરાવવા મહામંત્રીને આમંત્રણ આપે છે અને વધુમાં તે અભ્યાસના પરિણામોનો અહેવાલ સુરક્ષા પરિષદને સુપ્રત કરવા તેમજ તેને સંયુક્ત રાષ્ટ્રોને સુલભ કરાવવા આમંત્રે છે;
- (૧૭) મહામંત્રીના અહેવાલમાં જ્યાં યોગ્ય જણાય ત્યાં, સુરક્ષા પરિષદને સુપ્રત કરાનારા અહેવાલમાં શાંતિ રક્ષણના કાર્યક્રમોમાં સળંગપણે લૈંગિક સંબંધોને તેમ જ સ્ત્રીઓ અને કિશોરીઓને લગતા અન્ય સર્વ પાસાંને મુખ્ય ધારામાં લાવવાના પ્રયાસોમાં થયેલી પ્રગતિનો સમાવેશ કરે તેવી મહામંત્રીને વિનંતી કરે છે;
- (૧૮) આ મુદ્દા વિશે સક્રિય રહેવાનો નિર્ણય કરે છે.